

Voorjaarsacties 1997 post Delphinus.

Koen Miskotte¹ en Casper ter Kuile²

1. de Heuvel 6, 5853 EW Ermelo

2. Akker 145, 3732 XD de Bilt

Inleiding

Het is weer een drukke periode voor post Delphinus, de maanden januari t/m april 1997. Natuurlijk zorgt komeet Hale-Bopp voor de nodige waarnemingsactiviteiten. De komeet wordt vele malen waargenomen en gefotografeerd door het team. Het aantal opnamen dat is gemaakt van Hale Bopp zal al gauw de 500 passeren..... En natuurlijk wordt er ook naar "vallende sterren" gekeken.

Dit verslag beperkt zich tot de Hale-Bopp waarnemingen vanuit Biddinghuizen en natuurlijk de meteor waarnemingen! Want Hale Bopp is ook bij alle teamleden thuis uitgebreid gefotografeerd en al die activiteiten opsommen zou een (te) volle Radiant opleveren en anderen willen ook graag een plaatsje veroveren in ons lijfblad!

De waarnemingsnachten.

14/15 januari.

Marco neemt deze nacht waar vanuit Voorschoten. Er wordt ruim een uur waargenomen en dat levert 13 meteor op. Weinig bijzonders.

16/17 januari.

Wederom is het Marco die waarnemingen verricht. Het is vannacht precies vier jaar geleden dat Koen een plotselinge vlag van heldere meteoren uit het zuiden ziet verschijnen. Om nu definitief te kunnen vaststellen of er toen sprake is geweest van een uitbarsting, moet er weer op dezelfde zonnengte worden waargenomen. Dit jaar kan er weer worden waargenomen. Tussen 00:30 en 03:00 UT neemt

Marco 26 meteoren waar. Geen Canis Minoriden. Wel worden nog een delta Cancride gezien en een tweetal Coma Bereniciden. Uit deze waarneming blijkt dus dat er in 1993 hoogstwaarschijnlijk een uitbarsting is geweest en geen jaarlijks terugkerend verschijnsel. Overigens bestaat het vermoeden dat de trage heldere meteoren die in 1993 door Koen zijn gezien waarschijnlijk afkomstig zijn uit de delta-Cancridenradiant. Deze meteoren zijn erg traag en hebben hun maximum rond 17 januari. De meteoren in 1993 zijn ver van de radiant ingetekend. Dus, dit is meteen een oproep om blijvend waarnemingen te verrichten rond de 17e januari!

10/11 februari.

Koen neemt deze nacht meteoren waar vanuit Ermelo. In deze zeer heldere nacht (Lm 6.4) worden in 3.53 uur effectief 31 meteoren opgetekend. Er is gelet op twee kleine zwerpjes, de Virginiden en de delta-Leoniden. Van de eerste zwerm worden vier stuks gezien, van de tweede worden geen meteoren waargenomen. De mooiste Virginide is een +1. De mooiste meteor van de nacht is echter een sporadische van -3 die om 02:56 UT van de Tweelingen naar de Eenhoorn beweegt.

10 maart.

De eerste Hale-Bopp actie vanuit Biddinghuizen. 's- Avonds ziet het er slecht uit met veel cirrus sluiers over de hemel, maar 's- ochtends blijkt het mooi opgeklaard! Tussen 3 en 4 uur UT wordt Hale-Bopp uitgebreid waargenomen en gefotografeerd. Verschillende soorten optieken en diafilm-

combinaties worden ingezet. Een opname van Robert met een 300 mm telelens zal later door Erwin Krol worden gebruikt in zijn dagelijkse weerpraatje om 20:30 uur. Visueel is de komeet al behoorlijk indrukwekkend. De helderheid wordt door Marco geschat op -0.2 met een gasstaart van 15 graden en een stofstaart van 11 graden!

28 maart.

Wat een tweetal weken al broeit gaat nu dan toch gebeuren: team "Delphinus" on TV !

's- Avonds vertrekken Casper, Marco en Robert vanuit De Bilt naar Ermelo met in hun kielzog een drietal auto's van het NOS/VARA programma NOVA-middageditie.

Enmaal in Biddinghuizen is het een drukte van belang: wijzelf, de filmploeg (3 man) en een voltallige familie Appel (met kinderen en achterkleinkinderen...) zijn "op de set" aanwezig. Er worden shots genomen van het opzetten van Roberts telescoop en de videocamera van het duo Casper/Carl. Tevens worden Robert, Marco en Casper geïnterviewd. Uiteindelijk wordt het item een paar dagen later uitgezonden. Het is een leuke ervaring.

Overigens blijkt er (natuurlijk...) geen tijd meer voor echt serieuze Hale-Bopp waarnemingen.

Later op de avond trekt de hemel dicht vanuit het noorden.

Leuk is wel dat de cameraploeg Hale-Bopp niet op de film krijgt met hun hfl. 15000,- camera, terwijl enkele amateurtjes dat wel fluitend voor elkaar krijgen met hun eenvoudige (...) video-opstelling

30/31 maart.

Paasweekend. Wederom een Hale-Bopp actie vanuit Biddinghuizen, echter zonder Casper. Ook zonder TV-ploeg, maar weer wel vergezeld door de familie Appel. Koen wordt vergezeld door zwager Jan Ruiter die de komeet ook eens vanuit Biddinghuizen wenst waar te nemen. Bovendien heeft Koen zijn 100 mm. F10 Newton telescoop meegenomen. Daarin is heel duidelijk de (door de kernschaduw onderbroken) spiraalvormige jet te zien waar Marco en Amerikaanse waarnemers melding van maken. Heel fraai. Mevr. Appel merkt dit verschijnsel ook op en is erg onder de indruk.

Robert is weer eens wat laat (...) maar gelukkig kan er nog uitgebreid worden gefotografeerd. Later in de nacht drijven wel wat dunne cirrusslierten over. Tussen 22:53 en 01:03 UT nemen Marco en Koen nog wat meteoren waar en zien resp. 28 en 25 meteoren bij een Lm die varieert van 6.7 tot 6.4. Heel veel zwak spul en weinig spectaculairs. Koen neemt een +1 Virginide waar.

1/2 april.

Deze nacht neemt Koen meteoren waar vanuit Ermelo: tussen 01:19 en 03:30 UT ziet hij 24 meteoren (eff. 3.12 uur). Geen helderen, het mooist zijn twee meteoren van +2.

6/7 april.

Een kraakheldere nacht. 's-Avonds wordt er vanuit Biddinghuizen waargenomen. Om tijd uit te sparen fietst Koen naar de afslag Strand Horst bij de A28 om daar door de Delphinusbolide met chauffeur Robert te worden opgepikt.

Al voor zonsondergang arriveert het nu complete team te Biddinghuizen en wordt rap de apparatuur opgezet. Laag boven de noordwestelijke horizon is Mercurius in de schemering zichtbaar. Rond 19:30 UT slaat Marco op tilt: een vuurbol van -4 verschijnt evenwijdig aan de drie gordelsterren in Orion! Het nalichtende spoor duurt, ondanks de schemering, ruim 30 seconden en

wordt door allen gezien! Even later is het weer raak: wederom ziet Marco een heldere meteor, ditmaal bij Hale-Bopp. Natuurlijk staan er weer eens geen camera's open...

Nu we het toch over camera's hebben: er wordt nu een waar arsenaal ingezet op Hale-Bopp. De volgorde van Robert hangt vol met zes camera's. Opmerking van Robert: wat doet die scharrige Praktica tussen al die Canons? en Casper heeft een speciaal statief gefabriceerd waarop drie T-70's staan te pronken. Daarnaast zijn nog twee camera's op statief op H-B gericht. En "last but not least" is er ook nog de video-opstelling. Enigszins overdreven.....? Of niet? Het is natuurlijk wel de komeet van de eeuw! En dan gaan bij het team Delphinus te Biddinghuizen alle registers open. Meters film worden door de vele camera's gejaagd. Na zo'n anderhalf uur besluit Koen om nog wat meteorwaarnemingen te doen. Marco is helaas zijn waarneemspullen vergeten. Tussen 20:28 en 22:33 UT ziet Koen bij een Lm van 6.7/6.8 (!) 24 meteoren, waaronder één mu- en twee Virginiden. De helderste meteor is een +1 Virginide. Rond 22:33 stopt iedereen met waarnemen omdat morgen weer een drukke werkdag wacht (behalve voor Koen).

Koen wordt weer "gedumpt" bij strand Horst en hij fietst snel maar huis want het is nog steeds schitterend helder en hij wil thuis nog enkele uurtjes waarnemen! Begonnen wordt om 23:58 UT op het moment dat Hale-Bopp in onderculminatie staat en anderhalf uur na het stoppen van de waarnemingen in Biddinghuizen. Veel mooi spul wordt gezien. Van de 23 meteoren is er één van magnitude +1 (Virginide), twee keer sporadisch van magnitude 0 en eenmaal een -1. Om 02:10 UT wordt er gestopt met de waarnemingen.

7/8 april.

Wederom neem Koen waar, nu vanuit Ermelo. Tussen 00:28 en 03:22 ziet hij in effectief 2.95 uur 34 meteoren. Twee bijzonderheden deze nacht: om

01:53:31 verschijnt er in het sterrenbeeld Leeuw een medium snelle sporadische meteor van -2 met een korte -4 flare! Een heel mooie meteor. Rond 02:45 ziet Koen ook nog in 2 seconden tijd 3 zwakke meteoren in een heel klein gebiedje in de Grote Beer. De grensmagnitude is deze nacht 6.4.

12/13 april.

Tussen 23:14 en 03:22 UT ziet Koen in effectief 3.97 uur 47 (!) meteoren. De hemel is zeer helder, met in het begin wat maanlicht van een 40% verlichte maan en tussen 02:00 en 02:15 UT enigszins gestoord door een oplosend veldje stratocumulus, waardoor de Lm tijdelijk terugzakt naar 6.1. Er worden drie vroege Lyriden waargenomen, waaronder éénmaal een -1 met drie seconden nalichtend spoor in de Grote Beer, één mu-Virginide en twee Virginiden. Dit is een fraai nachtje!